Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Femte Afdeling)

12. april 2018*

»Voldgiftsbestemmelse – personale i Den Europæiske Unions internationale missioner – tvister vedrørende ansættelseskontrakter – procedurer for intern undersøgelse – beskyttelse af ofre i tilfælde af anmeldelse af chikane – erstatningsansvar inden for kontrakt«

I sag T-763/16,

PY ved advokaterne S. Rodrigues og A. Tymen,

sagsøger,

mod

EUCAP Sahel Niger ved advokaterne E. Raoult og M. Vicente Hernandez,

sagsøgt,

angående et søgsmål anlagt i henhold til artikel 272 TEUF med påstand om, at EUCAP Sahel Niger tilpligtes at betale sagsøgeren erstatning for det tab, han har lidt som følge af den kontraktmæssige fejl, som EUCAP Sahel Niger har begået,

har

RETTEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, D. Gratsias, og dommerne A. Dittrich og P. G. Xuereb (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig G. Predonzani,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 26. oktober 2017,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

Tvistens baggrund

1 EUCAP Sahel Niger (herefter »missionen«) er en mission under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSPF), oprettet ved Rådets afgørelse 2012/392/FUSPF af 16. juli 2012 om Den Europæiske Unions FSFP-mission i Niger (EUCAP Sahel Niger) (EUT 2012, L 187, s. 48), senest ændret ved Rådets afgørelse (FSPF) 2017/1253 af 11. juli 2017 (EUT 2017, L 179, s. 15).

2 I henhold til artikel 2 i afgørelse 2012/392, som ændret ved Rådets afgørelse (FUSP) 2016/1172 af 18. juli 2016 (EUT 2016, L 193, s. 106), har missionen inden for rammerne af gennemførelsen af Den Europæiske Unions strategi for sikkerhed og udvikling i Sahel til formål at sætte de nigerske myndigheder i stand til at fastlægge og gennemføre deres egen nationale sikkerhedsstrategi. Missionen har også til formål at bidrage til udviklingen af en integreret, multidisciplinær, sammenhængende, holdbar og menneskerettighedsbaseret tilgang blandt de forskellige nigerske sikkerhedsaktører i bekæmpelsen af terrorisme og organiseret kriminalitet. Missionen skal desuden bistå de centrale og lokale nigerske myndigheder og sikkerhedsstyrker med at udvikle politikker, teknikker og procedurer med henblik på bedre kontrol med og bekæmpelse af ulovlig migration.

3 I henhold til artikel 7, stk. 3, i afgørelse 2012/392 kontraktansættes internationalt og lokalt personale af missionen, for så vidt de funktioner, der er behov for, ikke kan tilvejebringes af personale udstationeret af medlemsstaterne. I henhold til afgørelsens artikel 7, stk. 4, fastsættes internationalt og lokalt personales ansættelsesvilkår og rettigheder og pligter i kontrakterne mellem missionschefen og medarbejderne.

4 Artikel 12a i afgørelse 2012/392, som blev indsat ved artikel 1, stk. 6, i Rådets afgørelse 2014/482/FUSP af 22. juli 2014 om ændring af afgørelse 2012/392 (EUT 2014, L 217, s. 31), bestemmer, at missionen som påkrævet for at gennemføre den sidstnævnte afgørelse har beføjelse til at erhverve tjenester og leveringer, indgå kontrakter og administrative aftaler, ansætte personale, indehave bankkonti, erhverve og afhænde aktiver, indfri sine forpligtelser og optræde som part i retssager.

5 Sagsøgeren, PY, er tidligere medarbejder i missionen. Den 31. januar 2014 indgik sagsøgeren en ansættelseskontrakt med missionen vedrørende en stilling som ansvarlig for indkøb, idet kontrakten løb fra den 30. januar 2014 til den 15. juli 2014. Derefter indgik sagsøgeren endnu en ansættelseskontrakt for perioden fra den 16. juli 2014 til den 15. juli 2015 og en tredje ansættelseskontrakt for perioden fra den 16. juli 2015 til den 15. juli 2016.

6 Ifølge sagsøgerens ansættelseskontrakter udgør missionens adfærdskodeks (herefter »adfærdskodeksen«) en integrerende del af disse kontrakter.

7 Adfærdskodeksen indeholder for det første en række adfærdsregler, som alle missionens medarbejdere skal overholde (punkt 1-6), herunder pligt til ikke at udsætte andre kolleger for chikane (punkt 2.5) og mobning (punkt 2.6), og for det andet den procedure, der skal følges i tilfælde af overtrædelse af disse regler (punkt 7-8).

8 Adfærdskodeksens punkt 2.5 har følgende ordlyd:

»Chikane adskiller sig fra sexchikane ved ikke nødvendigvis at være baseret på køn. Til forskel fra mobning kan en enkelt hændelse anses for chikane, og flere former for adfærd udgør chikane. I dette dokument anses følgende for chikane: enhver handling eller adfærd, herunder ord, gestus eller fremstilling, fremvisning eller udbredelse af skriftligt materiale, fotografier eller andet materiale, hvis denne handling eller adfærd ikke sker med medarbejderens velvilje og med rimelighed kan anses for krænkende, ydmygende eller intimiderende.«

9 Punkt 7.1, der har overskriften »Beskrivelse af overtrædelser«, fastsætter følgende:

»Utilstedelig opførsel kan medføre disciplinære foranstaltninger og sanktioner, og der bør indføres passende procedurer […]. Alle medlemmer af missionen har ret og pligt til at indgive en skriftlig klage til missionschefen […] over angivelige tilfælde af utilstedelig opførsel, svig eller inkompetence.«

10 I henhold til adfærdskodeksens punkt 8.4.1 overvåger vicemissionschefen i tilfælde af en angivelig overtrædelse af disse regler, »der er anmeldt eller konstateret«, gennemførelsen af en foreløbig undersøgelse og udpeger en medarbejder til at undersøge sagen. I henhold til adfærdskodeksens punkt 8.4.2 foretager den pågældende en undersøgelse af den påståede hændelse og indhenter i denne forbindelse henholdsvis klagerens, vidners og ofres udlægninger af hændelsen. I henhold til adfærdskodeksens punkt 8.4.4 skal vicemissionschefen forelægges en foreløbig undersøgelsesrapport inden for ti dage. Såfremt denne rapport bekræfter, at de pågældende regler er tilsidesat, indledes en dybtgående undersøgelse i henhold til adfærdskodeksens punkt 8.5, som munder ud i en endelig undersøgelsesrapport. Hvis denne rapport bekræfter, at de pågældende regler er tilsidesat, oprettes et disciplinærnævn, der undersøger, hvilke disciplinære konsekvenser der bør fastsættes.

11 I henhold til artikel 21 i sagsøgerens anden og tredje ansættelseskontrakt henhører tvister hidrørende fra eller vedrørende disse kontrakter under Den Europæiske Unions Domstols kompetence, jf. artikel 272 TEUF.

12 Den 15. og 16. december 2014 blev der afholdt møder i et bedømmelsesudvalg, som var oprettet inden for missionen, vedrørende et udbud efter forhandling om en rammekontrakt om lufttransporttjenester for missionen. Sagsøgeren var formand for dette udvalg.

13 Efter at være blevet informeret om en hændelse på de nævnte møder sendte lederen af afdelingen »Støtte til missionen«, G, den 16. december 2014 en e-mail til sagsøgeren, hvori han udbad sig oplysninger om denne hændelse.

14 Sagsøgeren besvarede denne anmodning i en e-mail den 16. december 2014, hvori han forklarede, at han og et andet medlem af bedømmelsesudvalget, X, havde været stærkt uenige om, hvorvidt det ene af de tre tilbud, der skulle bedømmes, opfyldte de af missionen fastsatte betingelser. Ifølge sagsøgeren havde X antydet, at den alvorlige tvivl, som sagsøgeren havde givet udtryk for i denne henseende, skyldtes, at sidstnævnte var forudindtaget over for den virksomhed, som havde fremsat det pågældende tilbud. Sagsøgeren tilføjede, at bedømmelsesudvalget i sidste ende havde besluttet at anmode den pågældende virksomhed om præciserende oplysninger. I sin e-mail af 16. december 2014 angav sagsøgeren ikke X' identitet.

15 Den 19. december 2014 besluttede bedømmelsesudvalget på baggrund af de præciserende oplysninger, som var modtaget fra den pågældende virksomhed, at dennes tilbud ikke opfyldte betingelserne i det pågældende tilfælde, og anbefalede at tildele en anden virksomhed kontrakten. Rapporten af 22. december 2014, hvorved bedømmelsesudvalget meddelte Europa-Kommissionen resultatet af sit arbejde, blev også undertegnet af X.

16 Den 7. februar 2015 sendte sagsøgeren en e-mail til missionens fungerende administrationschef, M, for at informere om X' adfærd i visse henseender, som sagsøgeren anså for »upassende blandt kolleger, da den var […] respektløs over for U[nionen] […], andre [a]dministrative [e]nheder [og] visse deltagere i missionen (herunder ham selv)«. For det første havde X, under overværelse af personer, som ikke var en del af missionen, spurgt ham, hvor to kvinder, som arbejdede for missionen, og som var fraværende den pågældende dag, var henne, idet han havde anvendt ordet »elles« [det franske personlige pronomen i femininum flertal]. Ifølge sagsøgeren kunne denne bemærkning nemt opfattes som sexistisk af de personer, der overværede episoden. For det andet var X kommet ind på hans kontor uden at banke på og havde vedrørende en af missionens formularer, i en anklagende og nedladende tone, spurgt, »hvem [der havde] skrevet det«. For det tredje var X kommet ind på hans

kontor med et dokument, uden at banke på, og havde på en provokerende og respektløs måde spurgt »er det her, jeg skal aflevere det?« For det fjerde havde X sagt til sagsøgeren, at han betragtede missionens bedømmelsesregler som »dumme« (eller »åndssvage«). Sagsøgeren gjorde i sin e-mail opmærksom på, at han kunne føle sig nødsaget til at indgive en officiel klage til missionschefen.

17 I sit svar af 9. februar 2015 foreslog M sagsøgeren, henset til den alvorlige ordlyd af hans e-mail, tre muligheder og opfordrede ham til at vælge en af disse. Den første valgmulighed bestod i at arrangere et møde først med sagsøgeren, derefter med X og endelig med sagsøgeren og X for at afklare situationen og finde en løsning fremover. Den anden mulighed var at arrangere et møde først med sagsøgeren, derefter med X og endelig med sagsøgeren, X og en repræsentant for missionens HR-afdeling for at afklare situationen og finde en løsning fremover. Der ville blive udarbejdet en rapport eller et notat, som ville blive vedlagt sagsøgerens og X' personalemappe. Den tredje mulighed var, at sagsøgeren indgav en officiel klage til missionschefen.

18 Sagsøgeren besvarede denne e-mail samme dag med en ny e-mail. I denne e-mail oplyste sagsøgeren M om en ny hændelse med X. Ifølge sagsøgeren var sidstnævnte kommet ind på hans kontor uden at banke på. Da sagsøgeren havde forklaret, at han forventede, at X bankede på, inden han kom ind på kontoret, havde sidstnævnte »med sin finger lavet cirkler ud for højre side af sit hoved (et tegn, som ikke kan misforstås)«. Sagsøgeren tilføjede, at da han derefter havde sagt til X, at det var sidste gang, han kom ind uden at banke på, havde sidstnævnte afbrudt ham og med et stort smil sagt; »du truer mig«.

19 I den pågældende e-mail oplyste han desuden M, at han havde følt sig dårligt tilpas efter denne hændelse og var gået til sygeplejersken, som havde givet ham medicin. Han tilføjede, at han havde følt en lettere svimmelhed, som enten skyldtes medicinen eller det, som han anså for en form for »psykisk chikane«, og at han havde svært ved at svare på det forslag, som M havde givet ham. Sagsøgeren havde imidlertid meddelt sidstnævnte, at han stolede på hans dømmekraft, og at han, såfremt M konkluderede, at der var et alvorligt problem, som skulle forelægges missionschefen, ville være taknemmelig, hvis han ville informere denne »[på sagsøgerens] vegne, indtil [han følte] sig rask nok til at indgive en officiel klage«. Sagsøgeren tilføjede, at såfremt M var af den opfattelse, at der kunne findes en løsning på administrativt plan, ville han naturligvis foretrække dette. Han insisterede imidlertid på, at M i så fald overvejede, hvilke midlertidige forholdsregler der kunne træffes for at beskytte ham, dvs. et forbud mod, at X kom ind på hans kontor og henvendte sig til ham, indtil der var fundet en løsning.

20 I sit svar af 10. februar 2015 oplyste M sagsøgeren, at han »på grund af [sin] omsorgspligt, og henset til den alvorlige karakter af de omstændigheder, [han] havde beskrevet, ikke [anså] der for at være andre muligheder end at videresende hans e-mail til [missionschefen] og [vicemissionschefen], som [var] missionens eneste kompetente myndigheder med ansvar for adfærdskodeksen og for behandlingen af disciplinære spørgsmål som dette«. Denne e-mail blev også sendt til missionschefen og vicemissionschefen.

21 Senere på dagen den 10. februar 2015 sendte vicemissionschefen, S, en e-mail til missionschefen, hvori han oplyste ham, at sagsøgeren »klage[de] over [X'] adfærd«, og at de seneste dages begivenheder havde medført, at sagsøgeren »opleve[de] en forringelse af sin helbredstilstand«. S forklarede, at det, selv om det var vanskeligt i en situation som denne at fastslå, hvad der rent faktisk var foregået, var svært ikke at tage hensyn til de omstændigheder, som sagsøgeren havde anmeldt. S tilkendegav følgelig over for missionschefen, at »[han] for at kaste lys [over disse omstændigheder], foresl[og], at de forskellige e-mail [blev] anset for en klage, som medfør[te], at der [blev] indledt en disciplinærsag«, og at »[d]en foreløbige undersøgelse [ville] give mulighed for at fastslå, om anmeldelsen [var] begrundet eller ikke«. S tilføjede, at han, hvis missionschefen besluttede, at denne foranstaltning skulle anvendes, ville tage skridt til at iværksætte den foreløbige undersøgelse af de angivelige tilfælde af chikane eller mobning.

22 I en e-mail sendt senere den 10. februar 2015 tilkendegav missionschefen, at han var enig i S' forslag. Missionschefen oplyste desuden S, at han fandt det nødvendigt sideløbende med en foreløbig undersøgelse at arrangere et møde mellem M, sagsøgeren og X.

23 Der blev imidlertid ikke indledt en foreløbig undersøgelse efter denne udveksling af e-mail, og der blev ikke afholdt noget møde mellem M, sagsøgeren og X.

24 Fra den 19. juni til den 6. juli 2015 og fra den 1. til den 24. august 2015 holdt sagsøgeren ferie.

25 Den 25. august 2015 anførte sagsøgeren i en e-mail til missionschefen, at M havde informeret missionschefen om alvorlige hændelser, som udgjorde psykisk chikane fra X' side, men at han hverken var blevet hørt af missionschefen eller et disciplinærudvalg. Idet han gjorde gældende, at den adfærd, som X udviste over for ham, fortsat bidrog til at forringe arbejdsmiljøet og var skadelig for hans helbred, anmodede sagsøgeren missionschefen om at oplyse, hvilke foranstaltninger han påtænkte at træffe for at bringe denne situation til ophør.

26 Samme dag svarede missionschefen, at han i februar 2015 havde oplyst vicemissionschefen, der i henhold til adfærdskodeksens punkt 8.4.1. var ansvarlig for disciplinen, om de omstændigheder, som sagsøgeren havde beskrevet, og at han ikke havde hørt mere fra de berørte og derfor havde fået det indtryk, at vicemissionschefen havde været i stand til at løse uoverensstemmelsen i mindelighed. Missionschefen tilføjede, at da han på det pågældende tidspunkt måtte konstatere, at det ikke forholdt sig således, havde han anset sagsøgerens e-mail af 25. august 2015 for en officiel klage.

27 I en e-mail af 28. august 2015 til missionschefen gjorde sagsøgeren gældende, at X siden møderne i bedømmelsesudvalget i december 2014 havde været »konstant hadefuld og udnyttet enhver situation til at bagtale, overfuse, nedgøre og ydmyge ham, selv i fuld offentlighed og foran hans medarbejdere«. Desuden oplyste sagsøgeren missionen, at X på en ikke nærmere angivet dato i februar eller marts 2015 var kommet ind på hans kontor og havde forulempet ham fysisk ved at hælde kogende varm te ud over hans ben.

28 I et brev af 28. august 2015 oplyste missionschefen sagsøgeren, at han efter den klage over X, som han havde indgivet den 25. august 2015, havde besluttet at sende klagen til den fungerende vicemissionschef, der havde »disciplinære beføjelser«. I det pågældende brev oplyste missionschefen desuden sagsøgeren, at han havde besluttet at forbyde X at henvende sig til sagsøgeren.

29 I en e-mail af 30. august 2015 til missionschefen anførte sagsøgeren, at han »bekræfte[de] anklagerne om fysisk forulempelse og chikane fra [X'] side«, og anmodede missionschefen om at anse denne e-mail for en officiel klage.

30 I en lægeerklæring af 25. august 2015 konkluderede en læge, som sagsøgeren havde konsulteret i Niger, at sidstnævntes helbredstilstand nødvendiggjorde syv dages fravær fra arbejdet. I en anden erklæring af 27. august 2015 anførte lægen, at sagsøgerens psykiske helbredstilstand krævede, at han kom på afstand af arbejdsmiljøet. Efter et kontrolbesøg samme dag konkluderede lægen, at der ikke var nogen bedring, at sagsøgeren havde fået en psykisk lidelse og blev kraftigt anbefalet at vende tilbage til Europa og hurtigst muligt konsultere en psykiater.

31 Den 29. august 2015 forlod sagsøgeren missionen for at tage til et hospital i Frankrig.

32 Den 1. september 2015 ordinerede den ansvarlige læge på det hospital, hvor sagsøgeren var taget hen, ham sygeorlov indtil den 14. september 2015. Den 9. september 2015 udarbejdede en psykiater, som sagsøgeren havde konsulteret, en lægeerklæring om, at sagsøgeren ikke var i stand til at genoptage sit arbejde før den 25. september 2015. Denne sygemelding blev forlænget flere gange af den samme læge, senest indtil den 16. juli 2016. To af disse lægeerklæringer, dateret henholdsvis den 14. oktober og den 26. november 2015, omtalte en »alvorlig depression«.

33 I en e-mail af 6. oktober 2015 oplyste missionen sagsøgeren, at han i henhold til sin ansættelseskontrakts artikel 15.3 ikke længere var berettiget til løn fra den 30. september 2015, dvs. 30 dage efter begyndelsen af hans sygdomsfravær.

34 I en e-mail af 8. oktober 2015 oplyste en medarbejder i missionen sagsøgeren, at han var blevet udnævnt til at forestå den foreløbige undersøgelse, der blev indledt efter hans klage over X, og spurgte, om han havde mulighed for at komme til missionen til en samtale, og, i benægtende fald, om han havde yderligere oplysninger, han kunne give ham, og om han kunne give ham navnene på vidner, som han ønskede afhørt.

35 Sagsøgeren gav gennem sine advokater missionen supplerende oplysninger.

36 I et brev af 26. november 2015 oplyste missionschefen sagsøgeren, at den disciplinære undersøgelse vedrørende X nu var afsluttet, at missionens disciplinærnævn havde fastslået, at adfærdskodeksen var blevet overtrådt, og foreslået en foranstaltning mod X, samt at han havde bekræftet disciplinærnævnets afgørelse og iværksat den pågældende foranstaltning.

37 Den 25. januar 2016 fremsatte sagsøgeren, gennem sine advokater, et erstatningskrav til missionen på grundlag af artikel 340, stk. 2, TEUF.

38 I et brev af 8. juni 2016 meddelte missionen sagsøgeren, at hans kontrakt ikke kunne forlænges ud over den 15. juli 2016.

39 Den 11. juli 2016 indkaldte en fransk lægeklinik, i et rekommanderet brev til den adresse i Frankrig, som sagsøgeren havde oplyst missionen, på missionens anmodning sagsøgeren til en lægekontrol, som skulle finde sted den 13. juli 2016. Brevet med denne indkaldelse blev sendt retur med post til lægeklinikken, da sagsøgeren ikke havde gjort krav på det.

40 I en e-mail af 15. juli 2016 oplyste missionen sagsøgeren, at brevet med indkaldelsen til lægekontrol var kommet retur. Den meddelte ham desuden, at de lægeerklæringer, som han havde forelagt den siden den 1. september 2015, ikke var i overensstemmelse med bestemmelserne i hans ansættelseskontrakt, og at missionen derfor anfægtede deres gyldighed.

Retsforhandlingerne og parternes påstande

41 Sagsøgeren har anlagt denne sag ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 31. oktober 2016.

42 I medfør af de regler for foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, som er foreskrevet i artikel 89, stk. 3, i Rettens procesreglement, anmodede Retten missionen om at fremlægge et dokument. Missionen efterkom denne anmodning inden for den fastsatte frist.

43 På grundlag af den refererende dommers forslag har Retten (Femte Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og har som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til procesreglementets artikel 89, stk. 3, anmodet parterne om at svare på visse spørgsmål. Parterne efterkom denne anmodning inden for den fastsatte frist.

44 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten i retsmødet den 26. oktober 2017.

45 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

– Sagen antages til realitetsbehandling, og sagsøgeren gives medhold.

– Missionens ansvar i henhold til artikel 340 TEUF anerkendes.

– Sagsøgeren tilkendes erstatning for sit økonomiske tab.

– Sagsøgeren tilkendes erstatning for sit ikke-økonomiske tab, vurderet til 70 000 EUR.

– Missionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

46 Missionen har nedlagt følgende påstande:

– Frifindelse.

– Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlig bedømmelse

Om tvistens genstand

47 Det fremgår af stævningens ordlyd, at sagsøgeren nærmere bestemt har nedlagt påstand om, at Retten tilpligter missionen at betale sagsøgeren erstatning for det økonomiske og ikke-økonomiske tab, som den har påført ham, idet den undlod rettidigt at undersøge de klager over chikane, som han havde indgivet i december 2014 og februar 2015.

48 I sin e-mail af 28. august 2015 til missionschefen oplyste sagsøgeren sidstnævnte, at X også havde forulempet ham fysisk i februar eller marts 2015. Denne angivelige fysiske forulempelse var imidlertid ikke omtalt i nogen af de e-mail fra december 2014 og februar 2015, som ifølge sagsøgeren udgjorde klager over chikane. Ganske vist anmodede sagsøgeren i sin e-mail af 30. august 2015, ligeledes til missionschefen, sidstnævnte om at anse hans e-mail af 28. august 2015 for en officiel klage over bl.a. den nævnte fysiske forulempelse. Det foreliggende søgsmål vedrører imidlertid ikke missionens opfølgning af e-mailene af 28. og 30. august 2015. Rettens undersøgelse skal således i den foreliggende sag begrænses til spørgsmålet om, hvorvidt missionen har overholdt sine forpligtelser hvad angår de klager over chikane, som sagsøgeren efter sin egen opfattelse forelagde den i december 2014 og februar 2015.

49 Det fremgår af stævningen, at den foreliggende sag vedrører missionens erstatningsansvar i kontraktforhold som omhandlet i artikel 340, stk. 1, TEUF, hvilket sagsøgeren i øvrigt har bekræftet i sit svar af 10. oktober 2017 på Rettens skriftlige spørgsmål. De argumenter, som missionen har fremført for at godtgøre, at de nødvendige betingelser for, at den kan ifalde erstatningsansvar uden for kontraktforhold som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, ikke er opfyldt, er således helt uden relevans.

Om Rettens kompetence

50 Artikel 12a i afgørelse 2012/392, som i henhold til artikel 2 i afgørelse 2014/482 finder anvendelse fra den 16. juli 2014 (jf. præmis 3 ovenfor), gav missionen beføjelse til at indgå kontrakter og optræde som part i retssager, hvorved den blev tillagt rets- og handleevne. Det fremgår desuden af artikel 7, stk. 3 og 4, i afgørelse 2012/392, at missionen kan kontraktansætte personale, og at dette personales ansættelsesvilkår og rettigheder og pligter fastsættes i kontrakterne mellem missionschefen og medarbejderne.

51 I henhold til artikel 272 TEUF har Den Europæiske Unions Domstol kompetence til at træffe afgørelse i henhold til en voldgiftsbestemmelse, som indeholdes i en af Unionen eller i en på dens vegne indgået offentligretlig eller privatretlig aftale. I den foreliggende sag indeholdt sagsøgerens første ansættelseskontrakt med missionen en værnetingsklausul til fordel for retterne i Bruxelles (Belgien). Både den ansættelseskontrakt, der var indgået mellem missionen og sagsøgeren for perioden fra den 16. juli 2014 til den 15. juli 2015, og ansættelseskontrakten mellem de to parter for perioden fra den 16. juli 2015 til den 15. juli 2016 indeholder derimod en værnetingsklausul til fordel for Den Europæiske Unions Domstol. Eftersom de omstændigheder, der har givet anledning til den foreliggende sag, fandt sted i de tidsrum, som var dækket af de to sidstnævnte ansættelseskontrakter, kan den foreliggende sag støttes på artikel 272 TEUF. I øvrigt har Retten i henhold til artikel 256, stk. 1, TEUF kompetence til som første instans at træffe afgørelse i de sager, der er omhandlet i artikel 272 TEUF.

52 I henhold til artikel 20 i de to sidstnævnte ansættelseskontrakter mellem sagsøgeren og missionen skal tvister vedrørende fortolkningen af disse kontrakter henvises til voldgift. Denne artikel foreskriver dog udtrykkeligt, at dette ikke berører muligheden for at forelægge tvisten for Den Europæiske Unions Domstol. Denne artikels bestemmelser var således ikke til hinder for, at sagsøgeren forelagde denne tvist for Retten.

53 Det skal i øvrigt bemærkes, at Unionens retsinstanser har kompetence til at påkende sager vedrørende FSFP-missioners forvaltning af deres personale, selv når denne forvaltning vedrører operationer »på feltet« (jf. i denne retning dom af 19.7.2016, H mod Rådet og Kommissionen, C-455/14 P, EU:C:2016:569, præmis 54-60).

54 Retten har således kompetence til at påkende den foreliggende sag, hvilket missionen i øvrigt ikke har bestridt.

Om formaliteten

55 Missionen har bestridt, at sagen kan antages til realitetsbehandling.

56 Hvad angår for det første det argument, som missionen fremførte i retsmødet, nemlig at sagen ikke kan antages til realitetsbehandling, fordi sagsøgeren ikke havde overholdt den administrative procedure, skal det blot bemærkes, at for så vidt som dette argument betyder, at sagsøgeren havde pligt til at henvende sig til missionen, før han anlagde den foreliggende sag, er denne pligt under alle omstændigheder opfyldt i denne sag. Selv om det erstatningskrav, som sagsøgeren fremsatte over for missionen den 25. januar 2016, formelt var støttet på artikel 340, stk. 2, TEUF, var dets genstand identisk med genstanden for den foreliggende sag.

57 For det andet har missionen gjort gældende, at den foreliggende sag ikke kan antages til realitetsbehandling hvad angår påstandene om erstatning for de påståede tab som følge af dens beslutning om ikke længere at udbetale løn til sagsøgeren fra den 30. september 2015 (jf. præmis 33 ovenfor). Eftersom sagsøgeren ikke havde indgivet en klage over missionens afgørelse, kan han ikke længere anfægte afgørelsen ved en erstatningspåstand. I denne henseende skal det bemærkes, at sagsøgerens erstatningssøgsmål ikke som sådan støttes på det tab, der er knyttet til missionens beslutning om ikke at udbetale ham løn fra den 30. september 2015. Det foreliggende søgsmål vedrører således de tab, som er resultatet af, at missionen undlod at indlede en undersøgelse af de klager over chikane, som sagsøgeren mener at have indgivet i december 2014 og februar 2015, heraf lønudbetalingens ophør. Dette argument må således afvises, uden at det er nødvendigt at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren havde pligt til at indgive en klage over beslutningen om ikke at udbetale ham løn fra den 30. september 2015.

58 For det tredje har missionen i sit svar af 11. oktober 2017 på Rettens skriftlige spørgsmål og i forbindelse med sine bemærkninger vedrørende fransk ret gjort gældende, at Retten bør afvise sagen i mangel af præcise, objektive og samstemmende omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der forelå chikane. I retsmødet gjorde missionen, som svar på et spørgsmål fra Retten, gældende, at denne konklusion gælder, uanset hvilken ret der finder anvendelse på den foreliggende sag. Dette argument skal under alle omstændigheder afvises, eftersom det foreliggende søgsmål ikke støttes på det tab, der er forbundet med en påstået chikane, men på tabet som følge af, at missionen undlod at indlede en undersøgelse af de klager over chikane, som sagsøgeren efter sin egen opfattelse havde forelagt den i december 2014 og februar 2015.

59 For det fjerde og sidste skal det argument, som missionen har forsøgt at udlede af indholdet af e-mailen til missionschefen af 30. august 2015, ligeledes forkastes. Ganske vist anførte sagsøgeren i denne e-mail, at han »formelt bekræfter, at han ikke klager« over, at »den foreløbige undersøgelse, som [missionschefen] ha[vde] foreskrevet, ikke har fundet sted eller har fundet sted uden [hans] vidneudsagn«. Som sagsøgeren fremhævede i retsmødet, kan denne bemærkning imidlertid ikke anses for en afståelse af muligheden for at anlægge sag ved Retten. For at en sådan afståelse kan rejse tvivl om, hvorvidt en sag kan antages til realitetsbehandling, skal den nemlig være klar og utvetydig. Dette er ikke tilfældet i den foreliggende sag. Det er i denne henseende tilstrækkeligt at bemærke, at den bemærkning, som missionen har citeret, ikke henviser til muligheden for at anlægge sag ved Retten.

60 På baggrund af det ovenstående skal søgsmålet antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

Gældende ret

61 I henhold til artikel 340, stk. 1, TEUF bestemmes Unionens ansvar i kontraktforhold efter den lovgivning, der finder anvendelse på den pågældende kontrakt.

62 I den foreliggende sag angiver sagsøgerens ansættelseskontrakter ikke, hvilken lov der finder anvendelse på disse kontrakter.

63 Sagsøgeren har som svar på et spørgsmål fra Retten i denne henseende gjort gældende, at det principalt er de pågældende kontrakters, herunder adfærdskodeksens, bestemmelser, og de EU-retsakter, på grundlag af hvilke kontrakterne er indgået, der udgør retsgrundlag for missionens ansvar. Subsidiært skal Nigers borgerlige lovbog, navnlig artikel 1134, stk. 1, finde anvendelse.

64 Missionen har gjort gældende, at dens ansvar i kontraktforhold henhører under de ansættelseskontrakter, der er indgået mellem missionen og sagsøgeren. Såfremt Retten undtagelsesvis skal undersøge de nationale bestemmelser i denne henseende, er det bestemmelserne i fransk ret, nærmere bestemt den franske code du travail (de franske arbejdsretlige regler), der er relevante.

65 Parterne bekræftede i retsmødet, som svar på Rettens spørgsmål i denne henseende, at de var af den opfattelse, at det med henblik på undersøgelsen af missionens eventuelle ansvar i kontraktforhold var tilstrækkeligt at undersøge de pågældende ansættelseskontrakter, herunder adfærdskodeksens bestemmelser, og at det ikke var nødvendigt at henvise til en national lovgivning.

66 Det er Rettens opfattelse, at den foreliggende sag reelt kan undersøges alene på grundlag af de pågældende ansættelseskontrakter, herunder adfærdskodeksens bestemmelser, som er en integrerende del heraf, i lyset af de almindelige EU-retlige principper hvad angår erstatningsansvar i kontraktforhold. Ifølge disse principper skal tre betingelser være opfyldt, for at en sagsøger kan få

medhold i et søgsmål om ansvar i kontraktforhold, nemlig for det første, at den pågældende institution ikke har opfyldt sine kontraktlige forpligtelser, for det andet at sagsøgeren har lidt en skade, og endelig at der er en årsagsforbindelse mellem institutionens handlinger og denne skade.

67 Det er således ikke nødvendigt at undersøge spørgsmålet om, hvorvidt – som sagsøgeren gjorde gældende i retsmødet – de beviser, som missionen har fremlagt med henblik på at fastslå, at fransk ret eventuelt finder anvendelse, ikke kunne tillades.

Om missionens tilsidesættelse af sine kontraktmæssige forpligtelser

68 Sagsøgeren har gjort gældende, at missionen på trods af, at han i sine e-mail af 17. december 2014 og af 7. og 9. februar 2015 havde indgivet klager over, at han havde været udsat for chikane fra en kollegas side, ikke havde fulgt op på disse klager og herved havde tilsidesat adskillige bestemmelser i adfærdskodeksens punkt 8.4.

69 Ifølge sagsøgeren er denne tilsidesættelse for det første kendetegnet ved, at vicemissionschefen, S, i sin e-mail af 10. februar 2015 selv var af den opfattelse, at sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015 skulle anses for en officiel klage over chikane, og følgelig havde foreslået, at der blev indledt en foreløbig undersøgelse, og for det andet at dette forslag udtrykkeligt var blevet godkendt af missionschefen den samme dag. Der var imidlertid ikke blevet fulgt op på beslutningen om at indlede en foreløbig undersøgelse.

70 Sagsøgeren har i denne henseende gjort gældende, at adfærdskodeksens punkt 8.4.1 foreskriver, at der skal indledes en foreløbig undersøgelse, når der anmeldes en overtrædelse heraf. Missionen rådede således ikke over noget skøn, efter at den havde fået forelagt sagsøgerens anmeldelser og anset dem for en officiel klage.

71 Missionen har således på særlig grov vis tilsidesat de kontraktlige bestemmelser, dvs. de regler for god adfærd og interne undersøgelser, som den selv har fastsat. Disse regler har til formål at beskytte missionens medarbejdere, især i situationer, hvor de udsættes for chikane eller intimidering fra kollegers side.

72 Sagsøgeren har tilføjet, at han allerede i sin e-mail af 9. februar 2015 fremhævede, at hans situation på det pågældende tidspunkt forringede hans helbredstilstand, hvilket vicemissionschefen havde informeret missionschefen om.

73 Missionen har bestridt disse argumenter.

74 Det fremgår af adfærdskodeksens punkt 8.4.1, at der indledes en foreløbig undersøgelse, såfremt der gøres opmærksom på eller opdages en angivelig overtrædelse af bl.a. denne adfærdskodeks' bestemmelser. Som sagsøgeren har gjort gældende, er missionen følgelig forpligtet til at indlede en foreløbig undersøgelse i dette tilfælde og råder ikke over et skøn i denne henseende.

75 Det skal desuden bemærkes, at adfærdskodeksens punkt 8.4.1 skal sammenholdes med dens punkt 7.1, hvorefter missionens medarbejdere har ret og pligt til at indgive en skriftlig klage til missionschefen over angivelige tilfælde af utilstedelig opførsel, svig eller inkompetence (jf. præmis 9 ovenfor). Det fremgår af disse bestemmelser, at en medarbejder i missionen, der anser sig selv for at være offer for chikane og ønsker, at missionen indleder en foreløbig undersøgelse heraf, skal indgive en skriftlig klage til missionschefen. Eftersom adfærdskodeksens punkt 8.4.3 i denne forbindelse henviser til »den anklagede medarbejder«, er det åbenbart, at klagen skal vedrøre en identificeret person.

76 For så vidt angår for det første sagsøgerens e-mail af 17. december 2014 står det klart, at disse betingelser ikke er opfyldt.

77 For det første er det ubestridt, at sagsøgeren ikke angav X' identitet i denne e-mail. Den omstændighed, at det fremgik af den pågældende e-mail, at det drejede sig om et medlem af et bedømmelsesudvalg, som sagsøgeren identificerede, og at der kun var tre medlemmer af dette udvalg, hvoraf to var mænd, ændrer ikke ved denne konklusion.

78 Selv om sagsøgeren, for det andet, i sin e-mail af 17. december 2014 rettede en stærk kritik af den attitude, som X havde udvist under drøftelserne i bedømmelsesudvalget, fremsatte han ikke nogen konkrete bebrejdelser, hvoraf det fremgik, at han anså X' adfærd for at udgøre chikane. Ganske vist har sagsøgeren i stævningen gjort gældende, at han i sin e-mail af 17. december 2014 havde anmeldt en interessekonflikt vedrørende X hvad angår det udbud efter forhandling, som var genstand for drøftelserne i bedømmelsesudvalget. Ud over den omstændighed, at sagsøgeren i sin e-mail af 17. december 2014 ikke omtalte chikane, har han imidlertid heller ikke forklaret, hvorledes en sådan interessekonflikt kunne give anledning hertil. Under alle omstændigheder har sagsøgeren ikke forklaret, hvorledes den omstændighed, at missionen eventuelt undlod at indlede en foreløbig undersøgelse af en sådan interessekonflikt, kunne medføre, at den ifalder ansvar i kontraktforhold over for ham.

79 For det tredje skal det bemærkes, at sagsøgeren i sin e-mail af 17. december 2014 anførte, at han var indstillet på at udarbejde »en udførlig og detaljeret rapport« til missionschefen, hvis adressaten for den pågældende e-mail ønskede det. Sagsøgeren har imidlertid ikke gjort gældende, at han efterfølgende havde fremsendt en sådan rapport eller indgivet en klage til missionschefen for X' adfærd i det pågældende bedømmelsesudvalg.

80 For det fjerde og sidste skal det bemærkes, at sagsøgeren i stævningen selv har gjort gældende, at han første gang anmeldte en situation med chikane i februar 2015.

81 Hvad angår for det andet den e-mail, som sagsøgeren den 7. februar 2015 sendte til missionens fungerende administrationschef, M, skal det bemærkes, at sagsøgeren i denne e-mail opgav X' navn, nævnte visse former for adfærd fra sidstnævntes side, som han anså for upassende, og udtrykte håb om, at der kunne findes en løsning. Det skal imidlertid også bemærkes, at sagsøgeren i denne e-mail udelukkende anmodede om M's hjælp som følge af X' adfærd, idet han forklarede, at han var nået til den konklusion, at han på det pågældende tidspunkt ikke anså sig for forpligtet til at indgive en officiel klage til missionschefen. E-mailen af 7. februar 2015 kan således ikke i sig selv anses for en klage som omhandlet i adfærdskodeksens punkt 7.1.

82 Hvad angår for det tredje den e-mail, som sagsøgeren sendte til M den 9. februar 2015, skal det bemærkes, at denne e-mail var sagsøgerens svar på den e-mail af 9. februar 2015, hvorved M havde svaret på hans e-mail af 7. februar 2015. I dette svar havde M fremlagt tre muligheder for sagsøgeren, hvoraf den ene var at indgive en officiel klage til missionschefen. Som missionen med rette bemærkede i sin e-mail af 9. februar 2015, valgte sagsøgeren imidlertid ikke nogen af disse muligheder, idet han gav udtryk for, at han foretrak en administrativ løsning. Desuden tyder den omstændighed, at sagsøgeren i sin e-mail af 9. februar 2015 nævnte den mulighed, at missionens fungerende administrationschef informerede missionschefen om problemerne med X, »indtil [han] ha[vde] fået det bedre og [var] i stand til at indgive en officiel klage«, på, at han selv var af den opfattelse, at han endnu ikke havde indgivet en sådan klage. Endelig skal det bemærkes, at e-mailen af 9. februar 2015 ikke var adresseret til missionschefen, selv om en klage over chikane i henhold til adfærdskodeksens punkt 7.1 skal forelægges ham.

83 Uagtet disse omstændigheder var det efter Rettens opfattelse både lovligt og korrekt af missionen at anse sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015, læst i sammenhæng, for en officiel klage.

84 For det første bemærkes, at sagsøgeren i sin e-mail af 9. februar 2015 i modsætning til, hvad missionen har gjort gældende, præciserede, at han anså sig for at være offer for »psykisk chikane« fra X' side.

85 Selv om sagsøgeren for det andet ikke udtrykkeligt valgte en af de tre muligheder, som var blevet fremlagt for ham, meddelte han i sin e-mail af 9. februar 2015 M, at han havde følt sig dårligt tilpas efter den episode, som han nævnte i denne e-mail, og derfor var gået til sygeplejersken, som havde givet ham medicin. Sagsøgeren tilføjede, at han var ramt af lettere svimmelhed, som enten skyldtes medicinen eller det, som han anså for en form for psykisk chikane, og at han derfor havde svært ved at svare på M's forslag til ham. Han havde endvidere påpeget den mulighed, at missionschefen blev informeret om hans problemer med X, indtil han havde fået det bedre og var i stand til at indgive en officiel klage. Det fremgår af disse bemærkninger, at sagsøgeren anså sig for at være offer for chikane, at han havde helbredsmæssige problemer i tilknytning til denne chikane, og at han på grund af sin helbredstilstand ikke var i stand til at indgive en officiel klage over chikane på det pågældende tidspunkt. Det er åbenbart, at missionen burde have taget hensyn til disse yderligere omstændigheder i forbindelse med beslutningen om, hvilke konsekvenser der skulle drages af sagsøgerens e-mail af 9. februar 2015. På grund af missionens omsorgspligt påhvilede det den navnlig at tage hensyn til den omstændighed, at en medarbejder, der, selv om han havde påpeget mulige tilfælde af chikane, på grund af helbredsmæssige problemer, som ifølge ham selv var forbundet med denne chikane, ikke var i stand til at indgive en formel klage på det pågældende tidspunkt.

86 For det tredje fremhævede sagsøgeren i sin e-mail af 9. februar 2015, at han stolede på M's dømmekraft, og at han, såfremt M konkluderede, at der var tale om et alvorligt problem, som skulle forelægges missionschefen, ville være taknemmelig, hvis han ville informere denne. Sagsøgeren lagde det følgelig op til M at vurdere, hvorledes der skulle følges op på disse e-mail. Der skal således også i denne henseende tages hensyn til den konkrete vurdering, som M foretog i sagen.

87 For det fjerde skal det bemærkes, at M i sit svar af 10. februar 2015 oplyste sagsøgeren, at han »på grund af omsorgspligten og henset til den alvorlige karakter af de omstændigheder, [han] havde beskrevet, ikke [anså] der for at være andre muligheder end at videresende [hans] e-mail til [missionschefen] og [vicemissionschefen], som [var] missionens eneste kompetente myndigheder med ansvar for adfærdskodeksen og for behandlingen af disciplinære spørgsmål som dette«.

88 For så vidt angår M's e-mail af 10. februar 2015 og hans opfølgning heraf skal følgende bemærkes.

89 For det første var M's e-mail af 10. februar 2015 adresseret til både missionschefen og vicemissionschefen. Desuden fremgår det af sagsakterne, at sagsøgerens to e-mail af 7. og 9. februar 2015 reelt var blevet videresendt til missionschefen den 10. februar 2015. Selv om adfærdskodeksens punkt 7.1 kræver, at de i denne bestemmelse omhandlede klager indbringes for missionschefen, præciseres der ikke et obligatorisk krav om, at klageren skal forelægge sin klage direkte for missionschefen, og at tredjemand ikke kan videregive en sådan klage, som er modtaget fra klageren og med dennes samtykke, til missionschefen.

90 For det andet fremgår det af M's e-mail af 10. februar 2015, at han ikke blot – i modsætning til, hvad missionen har gjort gældende – informerede missionschefen om de problemer, som sagsøgeren havde med X, indtil sagsøgeren i givet fald indgav en officiel klage til missionschefen. Det fremgår derimod klart af denne e-mails ordlyd, at M var af den opfattelse, at der i det pågældende tilfælde var tale om et disciplinært spørgsmål, som skulle behandles af missionens kompetente instanser. Hvis M blot havde villet informere missionschefen om sagsøgerens problemer, havde det ikke været nødvendigt at sende en kopi af e-mailen til vicemissionschefen og fremhæve, at disse to adressater var »missionens eneste kompetente instanser med ansvar for adfærdskodeksen og for at behandle denne form for disciplinære spørgsmål«.

91 For det tredje bemærkes, at vicemissionschefen, S, i en e-mail til missionschefen senere den 10. februar 2015 konstaterede, at sagsøgeren klagede over X' adfærd, og foreslog, at sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015 blev anset for en klage, som medførte indledningen af en disciplinærsag. S tilføjede, at han, hvis missionschefen gav ordre til, at denne foranstaltning skulle anvendes, ville tage skridt til at iværksætte den foreløbige undersøgelse af de angivelige tilfælde af chikane eller mobning. Det skal

desuden bemærkes, at missionschefen i sit svar, der den 10. februar 2015 blev sendt til vicemissionschefen, tilkendegav, at han var enig i sidstnævntes forslag. Det fremgår af denne kommunikation, at det var såvel missionschefens som vicemissionschefens opfattelse, at sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015 kunne og skulle anses for en klage som omhandlet i adfærdskodeksen, og at der skulle indledes en foreløbig undersøgelse.

92 Den omstændighed, at der var tale om en intern kommunikation, som sagsøgeren først fik kendskab til i slutningen af august 2015, er ikke relevant i denne henseende, idet det, der har betydning i sagen, er den måde, hvorpå missionen fortolkede sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015. Den samme konklusion gør sig gældende hvad angår missionens argument om, at missionschefen ikke havde beføjelse til at give ordre til, at der blev indledt en foreløbig undersøgelse. Selv om dette havde været tilfældet – i modsætning til, hvad vicemissionschefen selv lagde til grund i sin e-mail af 10. februar 2015 – ville det ikke ændre ved den konklusion, at såvel missionschefen som vicemissionschefen var af den opfattelse, at der skulle indledes en foreløbig undersøgelse i sagen. Det er således ikke nødvendigt at undersøge, hvorvidt missionens argument under alle omstændigheder bør anses for at være fremsat for sent og derfor ikke kan antages til realitetsbehandling, således som sagsøgeren gjorde gældende i retsmødet.

93 Eftersom det, for det fjerde, fremgik af M's e-mail af 10. februar 2015, at han ville videresende sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015 til missionschefen og vicemissionschefen, for at disse kunne træffe de foranstaltninger, som er krævet i henhold til adfærdskodeksen, behøvede sagsøgeren ikke at tage yderligere skridt i denne henseende. Det var navnlig ikke længere nødvendigt, at sagsøgeren selv henvendte sig til missionschefen i denne forbindelse med en officiel klage, hvor han gentog de omstændigheder, som han havde omtalt i sine e-mail af 7. og 9. februar 2015. M's e-mail nævner i øvrigt ikke, at en yderligere klage var påkrævet. Det samme er tilfældet hvad angår udvekslingen af e-mail den 10. februar 2015 mellem missionschefen og vicemissionschefen.

94 For det femte og sidste skal det bemærkes, at sagsøgeren i sin e-mail af 9. februar 2015 insisterede på, at M, såfremt han var af den opfattelse, at der kunne findes en løsning på administrativt plan, overvejede, hvilke midlertidige forholdsregler der kunne træffes for at beskytte ham, dvs. et forbud mod, at X kom ind på hans kontor og henvendte sig til ham, indtil der var fundet en løsning. Det er dog ubestridt, at der ikke blev fulgt op på denne anmodning på det pågældende tidspunkt. Såfremt det var missionens opfattelse, at sagsøgeren stadig skulle indgive en officiel klage til missionschefen, for at der kunne indledes en foreløbig undersøgelse, skulle den have taget stilling til den pågældende anmodning, indtil der var blevet indgivet en sådan klage.

95 Disse betragtninger ændres ikke af den omstændighed, at sagsøgeren i sin e-mail af 30. august 2015 anmodede missionschefen om at anse den pågældende e-mail for en officiel klage. Som anført ovenfor i præmis 91-93 anså såvel missionschefen som vicemissionschefen sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015 for en officiel klage og var af den opfattelse, at der skulle indledes en foreløbig undersøgelse, således at sagsøgeren ikke behøvede at tage yderligere skridt på dette tidspunkt.

96 Henset til det ovenstående finder Retten, at den omstændighed, at der ikke blev indledt en foreløbig undersøgelse efter sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015, udgør en tilsidesættelse af adfærdskodeksens 8.4 og følgelig en kontraktmæssig fejl, der kan tilskrives missionen.

97 Ingen af de øvrige argumenter, som missionen har fremført for at bestride denne konklusion, er overbevisende.

98 For det første har missionen henvist til missionschefens forklaring i sin e-mail til sagsøgeren af 25. august 2015, nemlig at han, da han ikke havde modtaget noget svar fra de berørte, havde fået det indtryk, at vicemissionschefen havde været i stand til at løse tvisten mellem sagsøgeren og X i mindelighed. Missionen har dog ikke benægtet, at tvisten ikke var blevet løst. Som sagsøgeren med

rette har gjort gældende, påhvilede det under alle omstændigheder missionschefen at forhøre sig om følgerne af den foreløbige undersøgelse, efter at han og vicemissionschefen var blevet enige om, at den skulle indledes.

99 For det andet har missionen antydet, at en foreløbig undersøgelse ikke var nødvendig, eftersom de omstændigheder, som ifølge sagsøgeren havde fundet sted, ikke udgjorde chikane og ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Dette argument skal forkastes. Dels har missionen ikke godtgjort, at de omstændigheder, som blev beskrevet i e-mailene af 7. og 9. februar 2015, ikke kunne udgøre chikane som omhandlet i adfærdskodeksens punkt 2.5. Dels fremgår det ikke af adfærdskodeksen, at der kun er grundlag for at indlede en foreløbig undersøgelse, når klageren har forelagt tilstrækkelig dokumentation for, at der reelt har fundet chikane sted.

100 For det tredje har missionen gjort gældende, at sagsøgeren i tidsrummet fra februar til august 2015 ikke anmodede om oplysninger vedrørende undersøgelsen, som ifølge hans opfattelse skulle have været indledt i februar 2015. Mission har imidlertid ikke forklaret, hvorledes denne omstændighed kunne være relevant for besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt den begik en kontraktmæssig fejl ved at undlade at indlede en foreløbig undersøgelse vedrørende sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015. Den samme konklusion gør sig gældende hvad angår missionens argument om, at sagsøgeren i perioden fra februar til august 2015 ikke havde omtalt nogen problemer og ikke havde informeret missionen om et eventuelt behov for psykologisk hjælp.

101 For det fjerde og sidste er den af missionen påberåbte omstændighed, at sidstnævnte havde opretholdt sagsøgerens sidste ansættelseskontrakt, selv om den havde kunnet bringe den til ophør på grund af, hvad den betragter som sagsøgerens intriger, der kan kvalificeres som en grov forseelse – nemlig de fornærmende og ærekrænkende udtalelser, som han havde fremsat i e-mail til missionen den 28. og 30. august 2015 – ikke relevant for besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt missionen begik en kontraktmæssig fejl ved at undlade at indlede en foreløbig undersøgelse i februar 2015.

Om de af sagsøgeren påberåbte former for tab

102 Den første form for tab, som sagsøgeren har påberåbt sig, er ikke-økonomisk tab. På grund af missionens træghed fortsatte han med at lide under chikanen i perioden fra februar til august 2015, hvilket kunne og burde have været undgået. Ifølge sagsøgeren afspejles dette »helvede« navnlig i hans alvorlige helbredstilstand, da han forlod missionen, men også i den medicinske behandling, som lægerne havde været nødsaget til at ordinere ham. Det ikke-økonomiske tab består også i de medicinske konsekvenser af denne chikane, dvs. den alvorlige depression, som han stadig lider af, den heraf følgende medicinering og hans ledighed, som er en følge af hans sygefraværsperioder.

103 Det ikke-økonomiske tab blev forværret på grund af missionens holdning under sagsøgerens fravær fra arbejdet. For det første tog den ikke noget initiativ, således at han kunne vende tilbage til arbejdet. Missionen ventede derimod til den 11. juli 2016, før den sendte ham en indkaldelse til en angivelig lægekontrol til hans officielle adresse – i øvrigt på et tvivlsomt retsgrundlag – der var fastsat til blot to dage senere, selv om man godt vidste, at han reelt boede et andet sted. For det andet drog missionen gyldigheden af alle hans lægeerklæringer i tvivl, fordi de var fremsendt pr. e-mail, selv om den efter at have modtaget den første af disse erklæringer havde bekræftet, at det ikke var nødvendigt at sende den med post. Denne holdning var blottet for omsorg, præget af ond tro og illoyal. Den bidrog således til at forøge sagsøgerens ikke-økonomiske tab.

104 Ifølge sagsøgeren kan hans ikke-økonomiske tab efter ret og billighed opgøres til 70 000 EUR.

105 Den anden form for tab, som sagsøgeren har påberåbt sig, er af økonomisk art. Missionen bør betale ham en erstatning, der svarer til den løn, som han har til gode for perioden fra den 29. september 2015 – datoen, hvor lønudbetalingen ophørte på grund af hans fravær fra arbejdet – til den 15. juli

2016 – datoen, hvor hans tredje ansættelseskontrakt med missionen udløb – med renter samt genetablering af hans ret til ferie. Disse perioder med sygefravær skyldtes således forringelsen af hans helbredstilstand som følge af den chikane på arbejdspladsen, som han havde været udsat for. Godtgørelsen som følge af sagsøgerens tab af løn i perioden fra den 1. september 2015 til den 15. juli 2016, udgør i alt 73 774 EUR.

106 Ifølge sagsøgeren udgøres hans tredje tab, ligeledes af økonomisk art, af tabet af muligheden for at få sin kontrakt fornyet. Den eneste grund til, at hans kontrakt ikke blev fornyet, var således, at det ikke var muligt at evaluere hans arbejde. Henset til hans tidligere fremragende arbejde og missionens vedvarende behov for en medarbejder med ansvar for indkøb, bør hans chance for at få fornyet kontrakten i et år vurderes til mindst 80%. Sagsøgeren bør derfor tildeles erstatning i form af et beløb svarende til 80% af den løn, som han ville have modtaget, hvis hans kontrakt var blevet fornyet.

107 Missionen har bestridt sagsøgerens argumenter i denne henseende.

108 Det skal i denne forbindelse, vedrørende sagsøgerens helbredstilstand, bemærkes, at han, således som missionen har bemærket, ikke har fremlagt nogen lægesagkyndig vurdering, der kan understøtte hans erstatningskrav.

109 Det fremgår imidlertid af sagsakterne, at den læge, som sagsøgeren konsulterede i Niger i slutningen af august 2015, konstaterede, at sagsøgeren havde en psykisk lidelse. Det fremgår desuden af disse akter, at sagsøgeren var sygemeldt fra arbejdet fra den 25. august 2015, indtil hans ansættelseskontrakt med missionen udløb i juli 2016. Endelig fremgår det, at den psykiater, som sagsøgeren konsulterede i Frankrig, i de lægeerklæringer, der lå til grund for sygemeldingerne, to gange henviste til en »alvorlig depression«.

110 Ganske vist fremgår det af sagsakterne, at sagsøgerens helbredstilstand ikke havde nødvendiggjort en hospitalsindlæggelse i Niger eller Frankrig. Det er ligeledes korrekt, at sagsøgerens argument om, at hans alvorlige helbredstilstand ved udgangen af august 2015 bekræftes af den medicinske behandling, som lægerne havde været nødsaget til at ordinere ham, ikke er dokumenteret, eftersom de lægeerklæringer, sagsøgeren har fremlagt for Retten, ikke omtaler medicinsk behandling. Ikke desto mindre fremgår det af de dokumenter, som Retten råder over, at der skete en alvorlig forringelse af sagsøgerens helbredstilstand, og at denne forringelse skete, efter at sagsøgeren ved sine e-mail af 7. og 9. februar 2015 havde gjort missionen opmærksom på det, som han anså for at være chikane fra X' side.

111 Under disse omstændigheder anser Retten det ikke for muligt at benægte, at der foreligger et ikke-økonomisk tab i tilknytning til denne forringelse af sagsøgerens helbredstilstand.

112 For så vidt angår det økonomiske tab, som sagsøgeren har gjort gældende, er det ubestridt, at udbetalingen af hans løn ophørte pr. 29. september 2015, og at sagsøgeren således mistede resten af den løn, han skulle have haft i henhold til sin seneste ansættelseskontrakt, indtil dennes udløb, hvis han havde været i stand til at arbejde, samt retten til ferie for denne periode. Det er korrekt, at artikel 15.7 i sagsøgerens seneste ansættelseskontrakt bestemmer, at fravær på grund af sygdom kun anses for ligestillet med aktiv tjeneste i højst 30 kalenderdage, og at der ikke er ret til fravær på grund af sygdom ud over denne grænse. Den omstændighed, at den nævnte bestemmelse gav missionen mulighed for, eller endog forpligtede den til, at indstille udbetalingen af løn til sagsøgeren, ændrer imidlertid ikke ved den konklusion, at sidstnævnte herved har mistet den løn, som han havde optjent, og følgelig har lidt et økonomisk tab.

113 For så vidt angår muligheden for at få en yderligere kontrakt er det korrekt, at sagsøgeren ikke havde en erhvervet ret til fornyelse af sin ansættelseskontrakt med missionen. Sidstnævnte har imidlertid ikke anfægtet sagsøgerens argument om, at hans chancer for at få fornyet ansættelseskontrakten i et år bør vurderes til mindst 80% på grund af hans tidligere fremragende arbejde og missionens

vedvarende behov for at få udført det arbejde, han havde varetaget. Missionen har således i denne henseende blot gjort gældende, at det korte tidsrum, hvor sagsøgeren havde arbejdet, i den periode, der var omfattet af hans tredje ansættelseskontrakt, ikke havde gjort det muligt for den at bedømme sagsøgerens arbejde med henblik på en eventuel fornyelse af hans kontrakt. Sagsøgeren har imidlertid gjort gældende, at det netop var missionens kontraktmæssige fejl, som havde påvirket hans helbredstilstand, således at han ikke havde kunnet genoptage arbejdet. Under disse omstændigheder kan det heller ikke benægtes, at der foreligger et økonomisk tab i forbindelse med tabet af en chance for at opnå en ny kontrakt.

114 De øvrige argumenter, som missionen har fremført i denne forbindelse, kan ikke anfægte disse konklusioner.

115 For det første kan missionens argument om, at sagsøgeren siden begyndelsen af 2015 over for sine kolleger ikke havde lagt skjul på, at han søgte at komme væk fra missionen – ud over at det ikke understøttes af noget konkret element – ikke rejse tvivl om den konklusion, at sagsøgerens helbredstilstand blev alvorligt forringet i perioden fra februar til august 2015.

116 For det andet kan denne konklusion heller ikke drages i tvivl på grund af den omstændighed, at sagsøgeren på intet tidspunkt kontaktede missionen vedrørende eventuelle psykiske problemer mellem februar og august 2015, og at han først i august 2015 spurgte missionen, hvorledes der var blevet fulgt op på hans e-mail af 7. og 9. februar 2015.

117 For det tredje gør den samme konklusion sig klart gældende hvad angår missionens argument om, at den måde, hvorpå sagsøgeren arrangerede sin afrejse fra missionen i slutningen af august 2015, tydede på, at han ikke havde til hensigt at vende tilbage.

118 Missionen har desuden gjort visse argumenter gældende, der vedrører perioden, efter at sagsøgeren havde forladt sin stilling ved udgangen af august 2015. Dels har missionen gjort gældende, at sagsøgeren ikke imødekom missionens anmodninger om, at han undergik en lægesagkyndig vurdering af sin helbredstilstand og eventuelle manglende arbejdsevne. Dels var sagsøgerens fravær fra arbejdet ubegrundet og kunne således ikke medføre lønkompensation, eftersom sagsøgeren ikke havde fremlagt gyldige og kontrollerbare lægeerklæringer, hans bopæl havde været ukendt for missionen, og det af grunde, som kan tilskrives sagsøgeren, ikke havde været muligt at få foretaget en sagkyndig vurdering eller en lægeundersøgelse. Retten anser det imidlertid kun for nødvendigt at behandle disse argumenter, såfremt sagsøgeren kan godtgøre en årsagsforbindelse mellem missionens kontraktmæssige fejl og de ikke-økonomiske og økonomiske tab, han har lidt i perioden, efter at han forlod missionen, hvilket således bør undersøges i det følgende.

Om årsagsforbindelsen

119 Sagsøgeren har gjort gældende, at den chikane, som blev anmeldt fra februar 2015, fortsatte, forværredes og førte til hans sygemelding fra den 25. august 2015 som følge af missionens træghed. Det er godtgjort, at sygemeldingen navnlig skyldtes en depression, der betegnes som alvorlig, i tilknytning til den chikane, han oplevede på arbejdspladsen. Den sidstnævnte faktor, som er blevet fremhævet af sagsøgerens læge, er tilstrækkeligt bevis på årsagsforbindelsen mellem missionens tilsidesættelser af sine kontraktmæssige forpligtelser og de tab, som sagsøgeren har lidt. Sagsøgeren har tilføjet, at han for første gang i februar 2015 blev ordineret antidepressiv medicin på trods af flere års udstationering, ofte præget af fjendtligheder. Desuden måtte han sygemelde sig for første gang fra den 9. til den 13. februar 2015, dvs. lige efter at han første gang havde anmeldt chikanen på arbejdspladsen.

120 Missionen har bestridt sagsøgerens argumenter. Ifølge missionen er der ikke nogen årsagsforbindelse mellem dens adfærd og det påståede tab.

121 Det fremgår af retspraksis, at Unionen hvad angår dens erstatningsansvar uden for kontraktforhold alene kan være ansvarlig for den skade, der er en tilstrækkelig direkte følge af den pågældende institutions retsstridige adfærd (jf. dom af 24.10.2000, Fresh Marine mod Kommissionen, T-178/98, EU:T:2000:240, præmis 118 og den deri nævnte praksis, kendelse af 9.11.2016, Jenkinson mod Rådet m.fl., T-602/15, EU:T:2016:660, præmis 49). Det samme er efter Rettens opfattelse tilfældet hvad angår Unionens ansvar i kontraktforhold.

122 Det skal først undersøges, hvorvidt der er en sammenhæng mellem missionens adfærd og det ikke-økonomiske tab, som sagsøgeren har lidt.

123 I denne henseende fastslår Retten, at sagsøgeren ikke har fremlagt noget dokument, der klart godtgør, at hans ikke-økonomiske tab var forårsaget af den kontraktmæssige fejl, som missionen har begået i det foreliggende tilfælde. I modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, fremgår det navnlig ikke af de beviser, han har fremlagt, at hans læge konstaterede, at forringelsen af hans helbredstilstand var forbundet med chikane, som han havde oplevet på arbejdspladsen. Den omstændighed, at den psykiater, som undersøgte ham, i sin erklæring af 14. oktober 2015 bemærkede, at sagsøgeren klagede over chikane på arbejdspladsen, udgør ikke en sådan konstatering, idet der er tale om sagsøgerens udsagn, som hans læge ikke har taget stilling til.

124 Der skal dog i denne forbindelse tages hensyn til følgende faktorer.

125 For det første havde sagsøgeren i sin e-mail af 9. februar 2015 oplyst missionen om de helbredsmæssige problemer, han havde haft efter den hændelse med X, som var gengivet i den samme e-mail. Det fremgår desuden af de af sagsøgeren fremlagte beviser, at sidstnævnte derefter havde sit første sygefravær fra den 9. til den 13. februar 2015. Under disse omstændigheder kunne missionen ikke være uvidende om, at en undladelse af på passende vis at følge op på sagsøgerens e-mail af 7. og 9. februar 2015 kunne medføre en risiko for, at sagsøgerens helbredstilstand blev yderligere forringet. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at missionschefen, samtidig med at der i slutningen af august 2015 blev indledt en foreløbig undersøgelse, besluttede at forbyde X at nærme sig sagsøgeren med øjeblikkelig virkning.

126 For det andet – som allerede anført (jf. præmis 110 ovenfor) – er det ubestridt, at der i slutningen af august 2015 skete en betydelig forringelse af sagsøgerens helbred, og at sagsøgeren har gjort gældende, at denne forringelse skyldtes den omstændighed, at der ikke var blevet indledt en foreløbig undersøgelse i februar 2015. Det er korrekt, at missionen har antydet, at denne forringelse kunne have en anden årsag end chikane eller den omstændighed, at der ikke var blevet indledt en foreløbig undersøgelse i februar 2015. Missionen har i denne henseende gjort gældende, at lægeerklæringerne fra den læge, som sagsøgeren konsulterede i Niger i slutningen af august 2015, omtaler levevilkårene i missionen som årsag til forringelsen af hans helbredstilstand. Dette argument understøttes imidlertid ikke af de nævnte erklæringer, hvori den pågældende læge blot konstaterede, at sagsøgeren havde en psykisk lidelse, og at hans helbredstilstand nødvendiggjorde, at han kom på afstand af arbejdsomgivelserne.

127 For det tredje har missionen erkendt, at den undersøgelse, som den indledte i slutningen af august 2015, konkluderede, at X havde overtrådt adfærdskodeksen.

128 På baggrund af disse omstændigheder finder Retten, at der foreligger en række samstemmende indicier, der er tilstrækkeligt entydige til, at der kan anses for at være en direkte forbindelse mellem på den ene side den omstændighed, at missionen undlod at indlede en foreløbig undersøgelse efter udvekslingen af e-mail den 10. februar 2015 mellem missionschefen og vicemissionschefen med henblik på at undersøge de omstændigheder, som af sagsøgeren var beskrevet som chikane fra X' side, og på den anden side den forringelse af sagsøgerens helbredstilstand, som indtraf i perioden efter denne dato.

129 Retten finder imidlertid, at der kun kan fastslås en sådan årsagsforbindelse vedrørende en del af denne periode.

130 For det første skal det i denne henseende bemærkes, at det fremgår af adfærdskodeksen, at en foreløbig undersøgelse skal gennemføres hurtigt. Navnlig bestemmer adfærdskodeksens punkt 8.4.4, at den foreløbige undersøgelsesrapport skal forelægges vicemissionschefen inden for en temmelig kort frist, som er på 10 dage. Under disse omstændigheder havde sagsøgeren rimeligvis pligt til, efter at der var forløbet en vis tid, uden at han havde modtaget nogen oplysninger om opfølgningen på hans klage, at forhøre sig, om der rent faktisk var blevet indledt en foreløbig undersøgelse, og om den stadig var i gang. I øvrigt fremgår det af sagsakterne, navnlig af hans forskellige e-mail, at sagsøgeren korrekt var blevet oplyst om de procedurer, der gjaldt i en sådan situation.

131 Det skal følgelig lægges til grund, at det tilkom sagsøgeren, inden for relativt kort tid, at anmode om oplysninger om, hvorledes der var fulgt op på hans e-mail af 7. og 9. februar 2015, navnlig i betragtning af, at den chikane, som han havde klaget over i de pågældende e-mail, ifølge hans e-mail af 25. og 28. august 2015 syntes at være blevet væsentligt forværret. Det skal navnlig bemærkes, at sagsøgeren i den sidstnævnte e-mail klagede over, at X i februar eller marts 2015 havde forulempet ham fysisk ved at hælde kogende varm te på hans ben. I retsmødet, og som svar på Rettens spørgsmål i denne henseende, var sagsøgeren ikke i stand til at forklare, hvorfor han først flere måneder senere havde informeret missionen om denne hændelse, som måtte betragtes som meget alvorlig, for at den kunne anses for at være godtgjort.

132 Sagsøgeren har imidlertid ikke bestridt, at han, således som missionen har gjort gældende, i perioden fra februar til august 2015 ikke omtalte en angivelig chikane og på intet tidspunkt spurgte missionen, hvorledes der var fulgt op på hans e-mail af 7. og 9. februar 2015, ligesom han heller ikke henvendte sig til missionen for at informere om en forværring af situationen. I denne henseende gjorde sagsøgeren – i retsmødet som svar på Rettens spørgsmål – blot gældende, at han ikke havde set det som en fordel at tage sådanne initiativer, at han havde haft tillid til missionen og havde troet, at der rent faktisk var en undersøgelse i gang.

133 Det er korrekt, at sagsøgeren i de yderligere oplysninger, som han gav missionen den 26. oktober 2015, gjorde opmærksom på, at »[X] [havde] vist sig fra en bedre side i en kort periode (i maj 2015)«, at »[han gerne ville] præcisere, at [han] mens han, efter [sin] klage i februar, afventede resultatet af disciplinærsagen og en sanktion, som rent faktisk havde [haft] en »pædagogisk« og »motiverende« virkning på [X], og idet han bemærkede, at denne ændrede sin adfærd, håbe[de] på, at tingene kunne gå i orden igen«, og at »[han] for at støtte ham i den positive ændring i denne korte periode endog [havde] inviteret ham på frokost, og han [havde taget] imod invitationen og [spist] frokost sammen med ham«. Det fremgår således af sagsøgerens egne udtalelser, at han i maj 2015 vurderede, at X' holdning over for ham var forbedret, og at han med resultatet af sin klage og de opmuntrende tegn fra X' side kunne sætte sin lid til, at deres forhold efterhånden ville normalisere sig. Som han selv har anført, var denne forbedring imidlertid kun kortvarig, og det skal således udledes heraf, at den chikane, som han havde klaget over, derefter fortsatte. Selv om sagsøgeren har medgivet, at han på grund af forbedringen af situationen i maj 2015 ikke var motiveret til at anmode om oplysninger om, hvorledes der var fulgt op på hans klage, kan dette ikke være tilfældet i den efterfølgende periode.

134 Henset til det ovenstående finder Retten, at en direkte årsagsforbindelse mellem den omstændighed, at der ikke var blevet indledt en foreløbig undersøgelse, og forringelsen af sagsøgerens helbredstilstand, højst kan anses for at være tilstrækkeligt godtgjort vedrørende perioden mellem den 10. februar 2015 og maj 2015. Ud over denne periode bør forringelsen af sagsøgerens helbredstilstand anses for ikke længere at være en direkte følge af den omstændighed, at der ikke var indledt en foreløbig undersøgelse, men også en følge af, at han ikke tog initiativ til at forhøre sig om, hvorledes der var blevet fulgt op på hans e-mail af 7. og 9. februar 2015, eller informere sin ledelse om forværringen af forholdet til X. I denne henseende bør sagsøgerens e-mail af 25. august 2015 anses for at være sendt for sent, navnlig fordi hans helbredstilstand på dette tidspunkt var blevet forringet i en sådan grad, at

han ifølge de lægeerklæringer, som blev udarbejdet i denne periode, var nødsaget til at tage sygeorlov og rejse tilbage til Europa. Uden at det er nødvendigt at undersøge de øvrige argumenter, som missionen har gjort gældende i denne henseende, kan sidstnævnte derfor ikke holdes ansvarlig for det ikke-økonomiske tab, som sagsøgeren har lidt efter maj 2015, navnlig efter at sagsøgeren forlod missionen i slutningen af august 2015.

135 For det andet fremgår det af præmis 112 og 113 ovenfor, at det økonomiske tab, som sagsøgeren har lidt, er indtrådt, efter at han forlod missionen i august 2015. Af de ovenfor i præmis 130-134 anførte grunde kan missionen følgelig ikke anses for at være ansvarlig for disse økonomiske tab.

136 Henset til det ovenstående er det Rettens opfattelse, at erstatningsbeløbet for det ikke-økonomiske tab, som sagsøgeren har lidt, efter ret og billighed skal opgøres til 10 000 EUR.

137 Det følger af ovenstående betragtninger, at missionen pålægges at betale sagsøgeren 10 000 EUR for hans ikke-økonomiske tab, og i øvrigt frifindes missionen.

Om sagsomkostningerne

138 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 3, bærer hver part sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Retten kan dog, hvis dette efter omstændighederne findes begrundet, beslutte, at en part, ud over at bære sine egne omkostninger, skal betale en del af modpartens omkostninger.

139 I den foreliggende sag har både sagsøgeren og missionen delvis tabt sagen. Henset til omstændighederne i den foreliggende sag bør missionen pålægges at bære sine egne omkostninger og at betale tre fjerdedele af sagsøgerens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling):

1) EUCAP Sahel Niger betaler PY 10 000 EUR.

2) I øvrigt frifindes EUCAP Sahel Niger.

3) EUCAP Sahel Niger bærer sine egne omkostninger og betaler tre fjerdedele af PY's omkostninger.

Gratsias Dittrich Xuereb

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. april 2018.

Underskrifter